

ספירת העומר

קטן שנעשה בר מצוה בימי הספירה

קטן שנעשה בר מצוה בימי הספירה יש לברר האם יכול לאחר הבר מצוה לברך בברכה. דהנה כל קטן בן חינוך יכול לברך בברכה ספירת העומר, שהוא חייב בכל ימי הפסירה מדין חינוך, אבל קטן שנעשה גדול בימי הספירה, ואינו בן חינוך, יש להסתפק אם יכול לברך בברכה.

יש מגדולי הפוסקים שסוברים שקטן שהגדיל אין יכול לספור בברכה, שאין זה בגדר "תמימות" משום שספירתו בימי קטנותו אין מצטרף עם ספירתו שבימי גדלותו. ומאידך גיסא מצינו פוסקים שלמדו שאף קטן שחיסר ימי ספירה בימי קטנותו יוכל מיום שהגדיל להתחיל בספירה בברכה, כיון שמיום זה נעשה בר חיובא, הרי שלדידו מתחיל מיום זה "תמימות תהיינה" (ולפי שיטה זו גם גר שנתגייר בתוך ימי הספירה יוכל מיום זה והלאה לספור בברכה).

ומנהג העולם כהסכמת רוב הפוסקים האחרונים, שקטן שהגדיל בתוך ימי העומר יכול להמשיך ולספור בברכה, וזאת בתנאי שלא החסיר ספירת שום יום בימי קטנותו. והטעם בזה, דקטן מופלא סמוך לאיש (בן י"ב שנים) שנודר נדרים מה"ת, ומבואר ביו"ד סי' רי"ד שמנהג של מצוה הרי הוא כקיבל עליו בנדר, א"כ כיון שמקבל עליו לספור וסופר, הו"ל דבר תורה אף לפני שהגדיל, וכן כתב בשו"ת אור לציון להגר"צ אבא שאול ח"א סי' צ"ה שיכול להמשיך בברכה שלא יגרע ענין של חינוך, אף שהגדיל, וכמו שבקטן מחנכים לספור בברכה כמו"כ יש מקום לחנך גדול אף אם נאמר שאינו מחוייב בדבר.

נשים בספירת העומר

כתב במשנה ברורה "ונשים ועבדים פטורות ממצוה זו דהוי מ"ע שהז"ג, וכתב המ"א ומיהו כבר שווא עליהו חובה וכמדומה דבמדינותנו לא נהגי נשי לספור וכו' דבדאי יטעו ביום אחד וכו" עכ"ל. ובמנחת חינוך מצוה ש"ו, כתב שיש לתמוה על המג"א, שלא נמצא בשום מקום שנשים קיבלו עליהם הדבר כחובה, ועל פ"י הזוה"ק וכתבי האר"י ז"ל אין לנשים לספור ספירת העומר (בזוה"ק פ' אמור דף צ"ז ע"ב "ואינון נ' יומין דדכיו, יומין דעלמא דדכורא, לא אימסר חושבנא דא אלא לאעלא וכו', ובגין דאלין יומין לגברי בלחודייהו" וכו'), והובא זוה"ק זה להלכה בשו"ת אבני נזר סי' שפ"ד ובדעת תורה כאן.

אמנם יש הנוהגים כפשיטות דברי המג"א שנשים קיבלו עליהם כחובה וסופרות בברכה, וצריכים בעליהם להזכיר להם שלא ישכחו לספור. ובאורחות רבנו ח"ב עמ' צ"ב, שכן נהגו הנשים בבית הגר"י קניבסקי זצ"ל.